

Radicaal-links Pakhuis de Zwijger is een bijzonder dure echokamer

Door [Calvin Schukink](#) - 6 maart 2025
Geplaatst in [PakhuisdeZwijger](#)

In Amsterdam wordt de flink gesubsidieerde 'ontmoetingsplaats' Pakhuis de Zwijger gebruikt om linkse activisten op te hitsen tegen alles wat rechts van hen staat: rechts is 'extreemrechts', blank is 'wit' en 'koloniaal', en kapitalisme moet worden vervangen door 'radicale gelijkwaardigheid'. Het Pakhuis krijgt miljoenen aan overheidssubsidies, maar onderhoudt nagenoeg uitsluitend banden ter (radicale) linkerzijde. Hoe verdedigbaar is dat?

'Ontmoetingsplaats voor iedereen'

Naar eigen zeggen is Pakhuis de Zwijger 'een laagdrempelige, onafhankelijke en veilige publieke ontmoetingsplaats voor iedereen'. Ze stellen daarnaast een 'eigentijds praathuis' te zijn. 'Een plek waar we gezamenlijk ambities formuleren en verschillende meningen en inzichten presenteren om tot creatieve oplossingen voor de urgente en complexe maatschappelijke vraagstukken van deze tijd te komen.' Wie kan daar nou tegen zijn?

Een korte impressie van het programma van Pakhuis de Zwijger: Op 30 september 2024 sprak Emine Ugur over een boek van Dylan van Rijsbergen, getiteld *De net-niet elite*. Tijdens deze avond werden de rijken en het kapitalisme hevig bekritiseerd. Ook Hannah van Binsbergen, hoofdredacteur van het socialistische tijdschrift *Jacobin Nederland* was als spreker aanwezig. Op 28 oktober van datzelfde jaar ging Pakhuis de Zwijger wederom aan tafel met *Jacobin Nederland*; ze had namelijk een vernieuwde versie van het *Communistisch Manifest* van Marx en Engels uitgebracht.

Radicaal-links Pakhuis de Zwijger is een bijzonder dure echokamer

Op 19 december presenteerde de Zwijger samen met Mounir Samuel zijn boek *Nederland voor alle Nederlanders* dat een 'reactie op (extreem)rechts' zou zijn. Aan de tafel zaten onder meer Shivant Jhagroe, universitair docent Duurzaamheid, Klimaat en Rechtvaardigheid, Jerry Afriyie, oprichter van de stichting *Nederland Wordt Beter* en zwarte pietenhater, en Jelle Zijlstra, Greenpeace-activist en aangesloten bij de Joodse organisatie *Oy Vey*, een 'radicaal inclusieve Joodse basisgroep', die dragshows en 'uitkleed'-feestjes organiseert.

Op 19 maart van dit jaar organiseert het Pakhuis een evenement met de titel 'decolonising pleasure', met als centrale vraag 'How to create a space for pleasure in a world full of genocide, racial inequality and injustice? How to resist through pleasure and BIPOC Queer & Trans joy?'. Deze avond is mede georganiseerd door Sorab Roustayar: iemand die zich identificeert als 'trans moslim met Afghaanse wortels'. Roustayar heeft daarvoor in de BIJ1-fractie van Amsterdam gezeten. Niet per se een ontmoetingsplaats voor iedereen, zou je zeggen.

Beleidsplan Pakhuis de Zwijger

In zijn beleidsplan 2025-2028 stelt Pakhuis de Zwijger zich vooral ten doel 'minder te lullen, en meer te poetsen'. Volgens De Zwijger worden de 'tegenkrachten' sterker. Grondrechten worden 'betwist' en een 'klimaat-tipping point bereikt'. Ook daalt de 'gendergelijkheid' en 'discriminatie jegens mensen van kleur en LHBTI'ers tiert welig'. Het 'vertrouwen in de onafhankelijke journalistiek neemt af'. Redenen voor Pakhuis de Zwijger om een grote culturele en politieke 'transitie' aan te wakkeren. Dat bereikt ze onder meer door meer samenwerking op lokaal, nationaal en mondiaal niveau.

Wat mondiale samenwerking betreft wendt Pakhuis de Zwijger zich vooral tot Brussel. Zo heeft ze momenteel een tweetal EU-financieringsaanvragen lopen die gericht zijn op het 'versterken van de democratie via creatie, innovatie en technologie': het *Citizens, Equality, Rights and Values* (CERV) en *Horizon Europe*. De activiteiten die door het CERV-programma worden ondersteund moeten zich richten op het promoten van '*Europese waarden*' ('het beschermen, promoten en het vergroten van het bewustzijn over rechten door financiële steun te verlenen aan maatschappelijke organisaties'), '*gelijkheid, rechten en gendergelijkheid*' ('het promoten van gendergelijkheid en gendermainstreaming, non-discriminatie van onder andere LHBTI-personen, de rechten van het kind, rechten van personen met een handicap, burgerschapsrechten van de EU en bescherming van persoonsgegevens'), '*burgerparticipatie*' en '*ondersteuning van slachtoffers van geweld*'.

Nauwe samenwerking

Ook is Pakhuis de Zwijger voornemens om intensiever samen te werken met de Nederlandse journalistiek. Ze geeft daarvoor als voorbeeld 'intensievere samenwerking met *Vrij Nederland*, *Trouw*, *VPRO-tegenlicht*, *De Groene Amsterdammer* en *De Correspondent*. Andere partners waar Pakhuis de Zwijger nauw mee samenwerkt zijn onder andere het Europees Parlement, Prodemos, Horizon Europe (in het kader van het programma 'sterke democratie'), *Nederland Wordt Beter* van Jerry Afriyie, *Zwart Manifest*, Stichting Wasjikwa, IZI Solutions en Jacobin Nederland (in het programma 'dekolonisatie');

Radicaal-links Pakhuis de Zwijger is een bijzonder dure echokamer

Comité 21 maart, Amsterdam City Rights, Fite Qlub, Oy Vey, FNV - Domestic Migrant Workers Union, Anti-discriminatie Voorziening Amsterdam en S.P.E.A.K. (in het programma 'antiracisme'). Andere grote namen en partners van het Pakhuis zijn Oxfam Novib, de UvA, NiNsee, het NRC en de VU.

Naast de dingen die Pakhuis de Zwijger vanaf dit jaar actief concreet zal gaan doen om 'radicale gelijkwaardigheid' te bereiken, noemt het Pakhuis in zijn beleidsplan ook enkele dingen die ze vanaf nu 'niet (meer) doen'. Het meest in het oog springende voorbeeld van de dingen die Pakhuis de Zwijger vanaf dit jaar niet meer zal doen is 'niet-constructief geluid uitnodigen'.

Daartoe geeft de ontmoetingsclub een voorbeeld: 'Een gesprek over klimaatverandering gaat bij ons niet over de vraag of het bestaat. Iedereen aan tafel erkent het probleem, wat leidt tot een constructief gesprek over de aanpak.' Kortom: vanaf nu moet iedere spreker bij Pakhuis de Zwijger wel erkennen dat dankzij de mens de aarde opwarmt. Vanaf dan mogen de meningen wél verschillen.

Flinke subsidies maar toch een tekort

Het opvallende aan Pakhuis de Zwijger is wel dat een aanzienlijk deel van zijn inkomsten uit subsidies bestaat. Zijn totale opbrengsten in het jaar 2023 bedroegen €2.469.840. Aan subsidies ontving de stichting maar liefst €1.319.034. Van de opbrengsten bestaat iets meer dan 53 procent dus uit subsidies. Bijna 14 duizend euro krijgt Pakhuis de Zwijger uit eigen kaartverkoop. En iets over een miljoen euro ontvangt De Zwijger uit partnerschappen (190.125 euro), co-producties en opdrachten (557.101 euro), projecten (144.783 euro) en van twee dependances van Pakhuis de Zwijger elders in Amsterdam (170.063 euro).

Datzelfde jaar 2023 sloot het pakhuis overigens af met een financieel tekort van 437 duizend euro, vanwege een bestuurscrisis: toenmalig directeur Egbert Fransen moest opstappen wegens grensoverschrijdend gedrag. Hij zou door vele woede-uitbarstingen een angstcultuur hebben gecreëerd. En omdat zijn echtgenote de interne vertrouwenspersoon was, durfden werknemers geen klachten in te dienen.

Ook de komende jaren is Pakhuis de Zwijger zeker van flinke financiële steun. Zo krijgt ze voor de periode 2025-2028 van het *Amsterdams Fonds voor de Kunst* (AFK) maar liefst €550.000 per jaar. Pakhuis de Zwijger ontving ook voor de jaren 2021-2024 een subsidie van het AFK, deze was toen €524.387 per jaar. Naast het AFK heeft ook het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie besloten om Pakhuis de Zwijger de komende vier jaar te steunen met een bedrag van 2,2 miljoen euro, wat dus neerkomt op 550.000 euro per jaar. Het Stimuleringsfonds verleende in 2021 geen subsidie aan het Pakhuis voor de periode 2021-2024, omdat ze toen 'onvoldoende [aansloot] op de doelstellingen van de Regeling Vierjarige Instellingssubsidie Creatieve Industrie'.

Voor de komende vier jaar kan Pakhuis de Zwijger dus in ieder geval rekenen op subsidies van het AFK, het Stimuleringsfonds (bij elkaar al 4,4 miljoen euro voor vier jaar) en van diverse Europese

Radicaal-links Pakhuis de Zwijger is een bijzonder dure echokamer

fondsen. Of het Pakhuis voor de komende jaren nog geld krijgt van het ministerie van OCW (wat voorheen wel het geval was) is onduidelijk. Die vraag, en de vraag of het Pakhuis in de toekomst kan rekenen op subsidies van andere partijen, bleef na enkele verzoeken onbeantwoord.

Geen praathuis, maar echokamer

Pakhuis de Zwijger meent een 'ontmoetingsplaats voor iedereen' te zijn. Ze willen als 'praathuis' een warm welkom bieden aan iedereen, en streven ook sterk diversiteit en inclusiviteit na. Wie naar hun evenementen kijkt, of een blik werpt op de sprekerslijsten van programma's, komt al gauw tot de conclusie dat het Pakhuis eigenlijk niet zo gesteld is op echte diversiteit. Een echt debat tussen bijvoorbeeld conservatieve en progressieve ideeën heeft daar nooit plaatsgevonden. Diversiteit wordt namelijk pas aangemoedigd nadat eerst alle 'niet-constructieve', dat wil zeggen ongewenste meningen eruit worden gevist.

In plaats van een 'praathuis' is het Pakhuis eigenlijk een echokamer. Een zeer dure echokamer voor activisten, anarchisten, socialisten, activistische lhbt'ers en mensen die in elk stukje Nederlandse cultuur iets koloniaals menen te zien, en het daarom willen afschaffen. Moet dat alles werkelijk als 'cultuur' op de been worden gehouden door de overheid?

[Calvin Schukkink](#) is verslaggever van Wynia's Week en masterstudent staats- en bestuursrecht aan de universiteit Utrecht.

Wynia's Week verschijnt drie keer per week, **156 keer per jaar**, met even onafhankelijke als broodnodige artikelen en columns, video's en podcasts. U maakt dat samen met de andere donateurs mogelijk. Doet u weer mee, **ook in 2025**? Kijk [HIER](#). Hartelijk dank!